

Anbefalinger i forhold til regeringens udspil *Danmark kan mere I* om 37 timer – en ny arbejdslogik

Indledning

I regeringens reformudspil *Danmark kan mere I* er der fokus op, at især etniske minoritetskvinder står uden for arbejdsmarkedet, og at den manglende deltagelse i det danske arbejdsmarked er en stor samfundsudfordring. Det kan Rådet for Etniske Minoriteter kun være enige i. Rådet synes, at det er positivt, at regeringen med udspillet har et klart mål om at få flere særligt etniske minoritetskvinder ud på arbejdsmarkedet. Det er først og fremmest godt for integrationen, at etniske minoriteter kommer ud på arbejdsmarkedet. Det giver selvtillid og mening i tilværelsen for den enkelte at være selvforsørgende og have et arbejde, hvor man bruger sine kompetencer, udvikler sig og også kan være gode rollemodeller for sine børn.

I regeringens plan spiller arbejdspligt og nyttejobs en central rolle, som løsningsforslag, der kan bringe kvinderne ind på arbejdsmarkedet. Det er redskaber, som tidligere har vist gode resultater på ressourcestærke unge, der modtager uddannelseshjælp, og som er åbenlyst uddannelsesparate og som hurtigt selv skaffede sig et andet job eller søgte ind på en uddannelse. Så nemt kommer det næppe til at gå med etniske minoritetskvinder. Hverken dem som har været her i 20 år eller dem som er nyankommne. Disse kvinder har nemlig langt flere barrierer at slås med og deres udfordringer er ofte langt mere komplekse. Det kan f.eks. være manglende sprogkundskaber, manglende kompetencer, psykosomatik og dårligt selvværd. De har også mange sociale, psykiske og økonomiske problemer.

Rådets anbefalinger til at få flere etniske minoritetskvinders i beskæftigelse

Der er behov for, at vi både er realistiske og resultatorienterede. Vi skal tage hånd om de barrierer som etniske minoritetskvinder lever med. Ifølge VIVEs undersøgelse fra 2021: *Kortlægning af integration i kommunerne – Kommunernes indsatser for at bringe ikkevestlige indvandrere i beskæftigelse*, så svarer kommunerne, at de største barrierer er utilstrækkelige danskundskaber, manglende faglige kvalifikationer i forhold til de efterspurgte og manglende viden om det danske arbejds-

marked. Rådet tvivler på, at udspillet kommer til at gavne kvinderne, der tvinges ud i nyttejob for at få kontanthjælp. De kvinder, der bliver sendt ud for at samle skrald på stranden eller vaske legetøj i en kommunal institution, får ikke forbedret deres sprog og kompetencer eller får sig et netværk, hvor de kan spejle sig i andre måder at leve og være kvinde på. De får heller ikke ny viden om det danske arbejdsmarked og dermed ikke værktøj til at navigere i det.

Opkvalificering af medarbejdere i forhold til negativ social kontrol

I Rådet for Etniske Minoriteter er øget beskæftigelse hos etniske minoritetskvinder og negativ social kontrol to af fem vigtige og fremtrædende indsatsområder. Vejen ud af negativ social kontrol går gennem arbejde og uddannelse. Erfaringen viser, at kvinder i beskæftigelse eller uddannelse står stærkere i forhold til en eventuel forhandling med familien og i højere grad kan være økonomisk uafhængige. Jobcentermedarbejderne skal opkvalificeres i forhold til at spotte negativ social kontrol, så de bliver bedre til at støtte kvinderne i at blive selvstændige og derved kan fremme en dialog, der rydder sten af vejen i forhold til at få kvinderne ud af hjemmene og møde resten af samfundet.

Rådet for Etniske Minoriteter har netop i maj i år opdateret vores anbefalinger om, hvordan man får flere etniske minoritetskvinder i beskæftigelse.

Anbefalingerne tager udgangspunkt i, at etniske minoritetskvinder, der står uden for arbejdsmarkedet er en meget forskelligartet gruppe med mange forskellige kompetencer, styrker og svagheder.

Der skal først og fremmest sættes ind over for de bagvedliggende grunde til arbejdsløshed blandt minoritetskvinderne. Der kan være udfordringer med en stærk identitet som hjemmegående eller en anden kulturel sygdomsforståelse. Det skal både udfordres og imødekommes med tilrettede helhedsorienterede tilbud og hele familien skal inddrages i kvindens proces med at komme nærmere arbejdsmarkedet.

Kompetencer og opkvalificering

Kvinderne skal mødes, hvor de er og støttes i et realistisk billede af deres kompetencer og muligheder for opkvalificering, herunder også i forhold til iværksætteri. Der skal løbende udarbejdes opfølgninger sammen med kvinderne.

En anden måde at opkvalificere kompetencer på, er at forbedre forståelsen for det danske arbejdsliv. Familier, hvor begge forældre aldrig har været i beskæftigelse samtidig, har brug for støtte og vejledning i, hvordan man får hverdagen med madlavning, indkøb, huslige gøremål, fritidsaktiviteter og transport til at fungere. Træning i det kollegiale, fremtoning, rutiner på arbejdspladsen og struktur af hverdagen er også vigtige egenskaber at forstå, for at opnå succes med at træde ind på det danske arbejdsmarked. Rådet anbefaler derfor at jobcentrene etablerer såkaldte "træningsbaner", hvor netop sådanne egenskaber tillæres og øves.

Der skal være kvalitet i indsatsen og kvinderne skal opkvalificeres både i forhold til sprog og kompetencer. Dette skal ske ved, at kommunerne fokuserer på de mere langsigtede strategier og på, at samarbejdet mellem de beskæftigelsesrettede tilbud og danskuddannelserne skal styrkes, så der skabes en balance, der også kan sikre en fastholdelse af kvinderne på arbejdsmarkedet, når de først har fået fodfæste. EARN-undersøgelsen viser stærke tegn på, at øget sprogundervisning giver permanente positive beskæftigelseseffekter på langt sigt.

Fleksibilitet, mulighed for deltid og delmål

Fleksibilitet i indsatsen har også stor betydning og derfor opfordrer rådet til, at der oprettes flere deltidsstillinger og lokale jobs, hvor de offentlige arbejdspladser skal gå forrest, så der også skabes mulighed for en mere gradvis indslusning på arbejdsmarkedet.

Rådet anbefaler endvidere mere fleksible kriterier og delmål, så ordningen i højere grad kan rykke disse kvinder. Indsatsen skal være meningsfuld både for den pågældende udlænding, men også for målet med at komme i beskæftigelse. Nogle af kvinderne skal måske i første omgang ikke ud på arbejdsmarkedet, men "bare" generelt ud i samfundet. Integrationsmålene for disse kvinder kan f.eks. være forbedring af deres danske sprogkunderskaber og forståelse for den danske kultur, så

selvstændige samtaler med pædagogerne på børnenes skole, lægebesøg uden tolk m.v. ikke anses som en uovervindelig barriere, men derimod meningsfulde gøremål.

Udvidelse af igu-ordningen og styrkelse af integrationsrettede indsatser

Det anbefales desuden, at man i højere grad målretter integrationsgrunduddannelse (igu) til kvinderne. Rådets erfaring er, at igu-forløb i sin nuværende form ofte etableres i jobs, der primært henvender sig til mænd (lastbilchauffør, lagermedarbejder i IKEA e.l.), hvilket skaber udfordringer for minoritetskvinder, hvis møde med arbejdsmarkedet ofte starter i typiske omsorgsfag. Det er vigtigt, at sagsbehandler og jobcenter ikke antager, at kvinden skal arbejde i et omsorgsfag qua sit køn, men derimod har øje for jobåbninger på arbejdsmarkedet, hvor netop den enkelte kvindes kvalifikationer kan bringes i spil. Det kan f.eks. være på et kontor, It eller arbejde med elektronik. En anden udfordring med igu er, at man skal være under 40 år og have boet i Danmark i under 10 år, når man påbegynder uddannelsen, så en stor gruppe af de etniske minoritetskvinder, der står uden for arbejdsstyrken og har boet i Danmark i mange år ikke er omfattet af målgruppen for igu. Disse betingelser i lovgivningen kunne efter rådets opfattelse med fordel justeres.

Derudover skal integrationsrettede indsatser i de danske virksomheder styrkes, så der er et tæt samarbejde mellem de kommunale jobcentre og de virksomheder, der rekrutterer kvinderne. Ordninger som interne virksomheds- eller sprogmentorer skal udbredes.

Sanktionsdelens konsekvenser for børn

Et andet problem ved regeringens 37-timers udspil er, at sanktionsdelen i praksis primært rammer børnene. Såfremt det ikke er muligt at være i fuld beskæftigelse, er der lagt op til, at man ikke modtager sin fulde offentlige ydelse, men kun for de timer, hvor man yder en indsats. Når forældre mister deres i forvejen relativt lave ydelse, så rammer det børnene hårdt i forhold til madpakker, fritidsaktiviteter og mulighed for deltagelse i sociale begivenheder som fødselsdage og skolearrangementer. Institut for Menneskerettigheder offentliggjorde i 2018 en rapport omhandlende familier på integrationsydelse. I rapporten fremgår det hvordan familier er nødt til at nedprioritere vigtig medicin, til fordel for udgifter til mad og tøj til børnene. Ved at fjerne familiers forsørgelsesgrundlag modarbejdes integrationen, da der ikke længere er mulighed for at deltage i sociale sammen-

komster, fritidsaktiviteter eller kulturelle besøg. Af flere undersøgelser er det ligeså bevist, at fattigdom fører til kriminalitet. Disse konsekvenser bør der kompenseres for med f.eks. fritidskort osv.

Sundhedsaspektet er også væsentligt

Hvis en ny arbejdslogik faktisk skal etableres med regeringens udspil, er det også vigtigt at have øje for de etniske minoritetskvindes sundhedsmæssige situation. Et relativt komplekst sygdomsbillede med både fysiske og psykiske aspekter er en udfordring for nogle af kvinderne. Det er derfor relevant at sætte ind med udredning og afklaring af såvel fysiske som psykiske sygdoms- og helbredsforhold relativt tidligt i forløbet.

Men det er også gavnligt at kvinderne mere generelt får mere viden om kroppens anatomi, lige som de skal have råd, hjælp og vejledning til hvordan de kan få et godt helbred. Her er det særligt væsentligt at betone, hvordan et arbejde, sammen med et aktivt hverdagsliv, gode spisevaner og motion kan hjælpe dem til at blive frie for eventuelle sygdomme og smerter.